

висновку судової балістичної експертизи № 3-01/626 від 08 травня 2015 року, є вогнепальною зброєю, придатною для стрільби – обрізом гладкоствольної двоствольної мисливської рушниці марки «ТОЗ-34» 12 калібру НОМЕР_2, та є предметом злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, який в подальшому носив та зберігав без передбаченого законом дозволу. Крім того, незаконна переробка гладкоствольної мисливської рушниці в обріз, становить склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 263-1 КК України»[2]. Тобто дана особа переробила рушницю в обріз (відповідальність за переробку передбачена ст. 263-1), а потім носила і зберігала (ст. 263). Але однотипність даних діянь і їх мета є однаковими. При переробці особа вже зберігає у себе незаконно зброю. Також у разі призначення покарання за сукупністю злочинів суд може призначити 14 років позбавлення волі, у випадку повного складання покарань, що є занадто суворим (а раніше – до внесення змін і виокремлення ст. 263-1 – лише 7 років позбавлення волі).

Крім того, питання щодо застосування самої ст. 263 іноді вважалося спірним через питання відсилки даної статті до спеціального «закону». Щодо цього ВС висловився у своїй постанові так: «Що стосується доводів, викладених у доповненнях до касаційної скарги захисника, про те, що за відсутності в Україні закону, який би регулював порядок надання дозволу на носіння зброї, у діях ОСОБА_2 відсутня подія злочину, то вони є безпідставними, оскільки норма ст. 263 КК України є субсидіарною і для розуміння незаконності поведінки зі зброєю, вимагає аналізу відповідного закону. При цьому поняття «закон», яке використав законодавець, має розширене тлумачення і включає в себе законодавство у цілому, в тому числі нормативні акти, що регулюють відповідні правовідносини, порушення яких утворює об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст. 263 КК України» [3].

Тому, на нашу думку, більш доцільним було б не виокремлення ст. 263-1 КК України в окрему статтю, а внесення змін саме до ч. 1 ст. 263 КК України, з доповненням тих незаконних дій, а також предметів які передбачені ст. 263-1, для більш зручного і чіткого розуміння та кращого практичного використання.

Список бібліографічних посилань

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне поводження зі зброєю та вибухонебезпечними матеріалами : закон України від 05.07.2012 № 5064-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5064-17> (дата звернення: 10.03.2019).

2. Постанова Верховного Суду колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду від 20 верес. 2018 р. : справа № 359/8596/15-к : провадження № 51-2587км18 // Єдиний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76715776> (дата звернення: 10.03.2019).

3. Постанова Верховний Суд колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального від 31 трав. 2018 р. : справа № 127/27182/15-к : провадження № 51-3305км18 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74475834> (дата звернення: 10.03.2019).

Одержано 12.03.2019

УДК 343.9

Ольга Павлівна ШАЙТУРО,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В МЕЖАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ «БЕЗПЕЧНЕ МІСТО»

Безпечне місто – це словосполучення лягло в назву багатьох програм і концепцій прийнятих (затверджених) міськими радами з метою визначення пріоритетних засад розвитку інфраструктури та технологій кожного міста, створення новачієних якісних умов життя громадян у містах де вони будуть відчувати себе у безпеці за будь-яких обставин. Сьогодні такі програми запроваджені у багатьох великих містах нашої держави (у Києві – Концепція «Kyiv

Smart City 2020» («Київ Смарт Сіті 2020») [1], у Харкові – Програма «Безпечне місто Харків» на 2016–2020 роки [2], в Запоріжжі – Цільова програма «Безпечне місто Запоріжжя» [3], у Вінниці – Програма «Безпечне місто» на 2016–2018 роки [4] і так далі). З огляду на подібність таких програм пропонуємо розглянути їх загальні положення, зокрема вони сприяють виконанню завдань органів державної влади (на територіальному рівні) і місцевого самоврядування, територіальних органів Національної поліції та інших правоохоронних органів, керівництва об'єктів розрахованих на масове перебування населення. У цьому контексті до завдань вказаних суб'єктів віднесено здійснення заходів щодо: локалізації, припинення та відвернення злочинних посягань, терористичних актів, інших суспільно небезпечних подій, включаючи надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру; здійснення антитерористичної діяльності та антикримінального захисту; забезпечення та утвердження правопорядку в місті.

Серед основних заходів програм передбачено запровадження розгалуженої системи камер відеоспостереження та програмно-технічних комплексів на важливих об'єктах, що дозволяє: 1) здійснювати системний non-stop контроль за станом правопорядку в місті в режимі online; 2) накопичувати аудіо- та відеодані в спеціально створених архівах; 3) здійснювати миттєве оповіщення про виникнення кризових і надзвичайних ситуацій, а також вчинення правопорушень відповідні органи та служби; 4) відтворювати ті чи інші події минулого у разі необхідності (наприклад скоєння злочину, яке було зафіксовано камерами відеоспостереження). Реалізація програм безпечного міста як система заходів протидії злочинності буде сприяти підвищенню рівня безпеки в місті (на вулицях і дорожніх шляхах), оптимізації дорожнього руху в місті та підвищення його безпеки (за рахунок фіксації фактів порушень норм законодавства учасниками дорожнього руху камерами відеоспостереження), та призведе до результативної протидії злочинної діяльності, насамперед загрозам кримінального та терористичного характеру.

У кожній з подібних програм закріплені очікувані результати внаслідок їх втілення, так наприклад, остаточне приведення в дію системи «Безпечне місто Харків» буде сприяти: «безпеки життєдіяльності об'єктів захисту, інфраструктури міста, його територіальної громади та мігруючого населення; забезпеченню сумісності наявних і створюваних інформаційних і технічних систем для підвищення ефективності керування у сфері безпеки життєдіяльності населення; підвищенню ефективності контролю над об'єктами з масовим скупченням людей, а також критично важливими об'єктами; підвищенню ефективності вирішення завдань органами місцевого самоврядування, територіальними органами виконавчої влади, органами поліції, а також адміністрацією об'єктів із масовим перебуванням людей, антитерористичними комісіями, оперативними штабами із захисту від загроз природного, техногенного, кримінального, терористичного та іншого характеру; підвищенню ефективності заходів щодо ліквідації наслідків природних і техногенних катастроф; зниженню рівня смертності людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, при пожежах, на водних об'єктах тощо» [2] (п. 8.1 Програми «Безпечне місто Харків» на 2016–2020 роки затвердженої рішенням 8-ї сесії Харківської міської ради 7-го скликання від 14 вересня 2016 р. № 364/16). До речі на сьогодні, в Харкові встановлено понад 1700 камер відеоспостереження, які мають різні технічні можливості – від найпростіших, здатних лише фіксувати події та транслювати їх в online режимі, до тих, які можуть ідентифікувати конкретну людину чи транспортний засіб (smart-камери з функцією інтелектуального спостереження) (розділ II Програми «Безпечне місто Харків»).

Більш масштабна програма реалізується в місті Києві, вона передбачає ряд додаткових заходів, серед яких необхідно виділити: «розвиток картки киянина – іменної багатофункціональної електронної пластикової картки, що є матеріальним носієм персональних даних; розумне освітлення – впровадження системи управління зовнішнім освітленням для забезпечення якісного освітлення міста; розбудову системи відео нагляду та оперативного управління нарядами поліції; впровадження системи оповіщення у разі надзвичайних ситуацій, оснащення датчиками та створення системи обробки даних (контроль стану навколишнього середовища, радіаційний контроль тощо), встановлення пунктів зв'язку для населення з аварійними службами, поліцією; впровадження smart-технології для забезпечення безпеки киян – від сучасних засобів інтелектуальної відеоаналітики для виявлення правопорушень та правопорушників до автоматизованої системи фото- відеофіксації порушень правил дорожнього руху» [1].

Підтвердженням ефективності дії таких програм, зокрема в сфері забезпечення публічної (громадської) безпеки, є інтерв'ю Директора департаменту інформаційно-комунікаційних технологій Київської міської державної адміністрації, який одночасно являється координатором проекту «Kyiv Smart City 2020», за його словами «злочинність у столиці зменшилася на 37 %. Зокрема, знайшли на 31 % більше викрадених авто, понад 100 людей, як злочинців, так і зниклих. А також зафіксували 6 тисяч ДТП» [5].

Окремо необхідно відзначити місто Маріуполь, де в межах реалізації програми безпечного міста функціонує Єдиний аналітичний сервісний центр (Universal Analytical Service Center (UASC)) на базі Головного управління Національної поліції в Донецькій області (створений за прикладом Великобританії, Об'єднаних Арабських Еміратів та Італії), основу якого складають: 1) інтелектуальна система відеоспостереження; 2) інтелектуальні відеокамери; 3) захист інформації; 4) апаратна частина (апаратно-програмний комплекс); 5) спеціально підготовлені аналітики. Діяльність UASC має на меті підвищення безпеки громадян, модернізацію інфраструктури управління безпекою міста зокрема та регіону загалом, використання технологій для управління містом, а також передбачає співпрацю органів поліції, органів місцевого самоврядування, представників бізнес-середовища та населення.

Зокрема, роль органів місцевого самоврядування у реалізації програми «Безпечне місто» полягає у тому, що вона повністю фінансується з місцевого бюджету, саме органи місцевого самоврядування є власниками інформаційно-телекомунікаційної системи, забезпечують її монтування та обслуговування, також здійснюють контроль за виконанням програми. Так, наприклад, згідно Програми «Безпечне місто Харків» фінансування заходів останньої здійснюється за рахунок коштів бюджету міста Харкова, коштів підприємств та інших джерел, не заборонених законодавством. Обсяги фінансування Програми за рахунок коштів бюджету міста Харкова визначаються на кожний рік відповідно до кошторису після затвердження його рішенням сесії Харківської міської ради у межах бюджетних асигнувань (розділ VII). При цьому координацію та контроль за виконанням Програми здійснює Департамент житлового господарства Харківської міської ради, Департамент по взаємодії з правоохоронними органами та цивільного захисту Харківської міської ради, Департамент інфраструктури Харківської міської ради (розділ V) [2].

Наприкінці зазначимо, що запровадження подібних міжвідомчих програм на рівні міст є стратегічно обґрунтованим, оскільки вони об'єднують величезні площі та понад мільйони жителів – за таких умов стає важко забезпечувати безпеку громадян і захищати їх права, свободи та інтереси, захищаючи їх від протиправних посягань і злочинної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Про затвердження Концепції «Київ Смарт Сіті 2020» : рішення Київ. міської ради від 21.11.2017 № 500/3507. URL: https://drive.google.com/file/d/1k07ct4Gj38rADg-1_UA4lyNx3jzGwCYT/view (дата звернення: 03.02.2019).

2. Про затвердження Програми «Безпечне місто Харків» на 2016–2020 рр. : рішення Харків. міської ради від 14.09.2016 № 364/16 // Реєстр актів Харківської міської ради : сайт. URL: <http://kharkiv.rocks/reestr/652546> (дата звернення: 03.02.2019).

3. Про затвердження міської цільової програми «Безпечне місто Запоріжжя» : рішення Запоріж. міської ради від 21.12.2016 № 30 // Запорізька міська рада : офіц. сайт. URL: <https://zp.gov.ua/uk/sessions/28/resolution/5057> (дата звернення: 03.02.2019).

4. Про затвердження Програми «Безпечне місто» на 2016–2018 роки : рішення Вінниц. міської ради від 25.12.2015 № 48 (2 сесія 7 скликання). URL: <http://www.vmr.gov.ua/Docs/CityCouncilDecisions/2015/%E2%84%9648%2025-12-2015%20%D0%9F%D1%80%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf> (дата звернення: 23.12.2017).

5. Розумне місто – безпечне місто: що знають про нас smart-відеокамери? // Громадське : сайт. URL: <https://hromadske.ua/posts/rozumni-videokamery> (дата звернення: 03.02.2019).

Одержано 06.02.2019